

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej geodetów w związku z wykonywaniem zawodu

„WARTA” – geodetom

MIROSLAW KARP

Odpowiedzialność cywilna to przewidziany przepisami prawa cywilnego obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych osobom trzecim. Szkoda może polegać na uszkodzeniu, zniszczeniu lub zagubieniu mienia, utracie rzeczywistych dochodów lub spodziewanych korzyści, a także na uszkodzeniu ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci poszkodowanego.

Krótkie wprowadzenie

TUiR „WARTA” S.A. opracowując zasady ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej uwzględniło wymogi, które przy konstrukcji ubezpieczenia musi brać pod uwagę zakład ubezpieczeń, a które wynikają z przepisów kodeksu cywilnego (księga trzecia, tytuł XXVII – umowa ubezpieczenia) i z ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Ogólne warunki ubezpieczenia powinny zawierać zapisy o przedmiocie i zakresie ubezpieczenia, zawarciu umowy ubezpieczenia, odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń i jej ograniczeniach, obowiązkach i prawach ubezpieczającego, wypłacie odszkodowania itp. Konstrukcja umowy ubezpieczenia, jak i odpowiedzialności cywilnej ubezpieczającego, którą przyjmuje do ochrony ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń jest na tyle stabilna, że można pokusić się o skonstruowanie założeń ramowych regulujących tę problematykę.

Te założenia w TUiR „WARTA” S.A. realizują „Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z wykonywaniem zawodu”, zwane dalej OWU. Zawierają one postanowienia generalne odnoszące się do wszystkich osób wykonujących konkretny zawód na podstawie nabytych w trybie szczególnym uprawnień zawodowych lub prawa do wykonywania zawodu. Jednakże każdy zawód posiada określoną specyfikę, posiada właściwą tylko sobie regulację prawną (lub taka jest w trakcie tworzenia). Przy wykonywaniu tego zawodu mamy do czynienia ze szczególnymi zagrożeniami wynikającymi ze specyfiki zadań, które ma ten zawód do spełnienia. Z całej tej różnorodności bierze się potrzeba nieco innego spojrzenia na odpowiedzialność cywilną wynikającą z wykonywania tego zawodu. W odniesieniu do geodetów tę potrzebę w TUiR „WARTA” S.A. zaspokajają „Szczególne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej geodetów w związku z wykonywaniem zawodu”, zwane dalej SWU. SWU stanowią integralną część ww. OWU, są dokładnie rozszerzeniem i uszczegółowieniem OWU, tyle że są już skierowane bezpośrednio do geodetów.

Takie rozwiązanie nie deprecjonuje zawodu geodety, podobne rozwiązanie przyjęło TUiR „WARTA” S.A. w odniesieniu do rzeczoznawców majątkowych, a następnie przyjmie dla grup innych wolnych zawodów. Specyfiką geodetów jest to, że są pierwszym zawodem ubezpieczonym w ten sposób w TUiR „WARTA” S.A.

Nieco o samej odpowiedzialności cywilnej

Odpowiedzialność cywilna to przewidziany przepisami prawa cywilnego obowiązek naprawienia szkód wyrządzonych osobom trzecim. Szkoda może polegać na uszkodzeniu, zniszczeniu lub zagubieniu mienia, utracie rzeczywistych dochodów lub spodziewanych korzyści (szkoda majątkowa), a także na uszkodzeniu ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci poszkodowanego (szkoda osobowa). Szkoda może zostać wyrządzona czynem niedozwolonym (art. 415 i n. kodeksu cywilnego) lub może wynikać z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania umownego (art. 471 i n. k.c.). Samo powstanie szkody, do której przyczynił się sprawca, najczęściej z własnej winy, daje poszkodowanemu uprawnienie do żądania jej naprawienia, a sprawca musi ją naprawić, chyba że wykaże, że szkoda jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności.

Odpowiedzialność cywilna może powstać zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym. W niniejszym opracowaniu pomijamy życie prywatne. Odpowiedzialność cywilna w życiu zawodowym wiąże się najczęściej z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązań wynikających z podpisania lub zawarcia w innej formie umów o wykonanie określonych czynności, właściwych określonemu zawodowi (tzw. odpowiedzialność kontraktowa). Odpowiedzialność ta wiąże się z niewykonaniem umów w terminie, w sposób niedbały, niewłaściwy, niezadowolający zleceniodawcę. Odnosząc to do jakiejś grupy zawodów można powiedzieć, że odpowiedzialność ta wynika z błędów w sztuce zawodowej.

Dodać należy, że odpowiedzialność ta dotyczy nie tylko czynów własnych, ale także czynów osób, którym zleceniobiorca powierzył wykonanie czynności zawodowych, w związku z tym jest odpowiedzialny za ich czyny. Tak opisaną odpowiedzialność cywilną wykonującego określony zawód przyjmuje do ochrony ubezpieczeniowej TUIR „WARTA” S.A. Poniżej przedstawiamy opis ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej geodetów w związku z wykonywaniem zawodu.

Podmiot ubezpieczenia

Ubezpieczającym się może być geodeta, który uzyskał uprawnienia zawodowe w dziedzinie geodezji i kartografii określone w art. 43 pkt 1-7 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, po przejściu właściwej procedury kwalifikacyjnej. Ta procedura kwalifikacyjna dotyczy oczywiście osób, które nabyły lub nabyły uprawnienia po wejściu w życie ww. ustawy, tzn. po dniu 1 lipca 1989 r. Jest to zasadniczy sposób uzyskania kwalifikacji do wykonywania samodzielnych funkcji w dziedzinie geodezji i kartografii. Odrębną grupą, która posiada takie uprawnienia, są osoby, które je uzyskały przed wejściem w życie tej ustawy, w oparciu o ustawę z roku 1974. i wcześniejsze regulacje. Mimo iż osoby te nabywają uprawnienia z mocy prawa (przepis intertemporalny prawa geodezyjnego i kartograficznego) powinny mieć potwierdzone swoje uprawnienia w drodze administracyjnej decyzji deklaratoryjnej. Ten tryb nabycia uprawnień jest wyjątkiem od zasady, co nie oznacza, że ta kategoria osób jest wyłączona z ochrony ubezpieczeniowej w TUIR „WARTA” S.A. Do nich stosuje się §3 SWU.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

Jak wyżej wspomniano, z ochrony ubezpieczeniowej korzysta tzw. odpowiedzialność kontraktowa geodety. Odpowiedzialność dotyczy szkód będących następstwami zdarzeń objętych ubezpieczeniem, a powstałych w okresie ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia. Powyższe oznacza, że geodeta zobowiązany do naprawienia szkody korzysta z ochrony ubezpieczeniowej TUIR „WARTA” S.A. także po zakończeniu umowy ubezpieczenia, do czasu przedawnienia roszczeń wynikających z wykonywania umów o świadczenie usług geodezyjno-kartograficznych.

Oczywiście odpowiedzialność TUIR „WARTA” S.A. za czyny geodety powodujące szkodę jego zleceniobiorcom, nie jest nieograniczona. Limitem tej odpowiedzialności jest suma gwarancyjna, którą geodeta wybiera decydując się na zawarcie umowy ubezpieczenia. Wyżej opisaną odpowiedzialność kontraktową rozszerzono w umowie ubezpieczenia o odpowiedzialność deliktową, tzn. wynikającą z czynów niedozwolonych. Przy czym limitem tej odpowiedzialności jest 10% sumy gwarancyjnej przyjętej dla odpowiedzialności kontraktowej. Odpowiedzialność deliktowa przy indywidualnym wykonywaniu zawodu może wydarzyć się w wyjątkowych sytuacjach, natomiast jej znaczenie rośnie przy prowadzeniu większej firmy, zaangażowaniu ciężkiego sprzętu, w sytuacjach, gdy powstaje ryzyko uszkodzenia mienia osób postronnych, czy także nawet uszkodzeń cielesnych przy używaniu sprzętu geodezyjnego.

Polisa OC powoduje pokrycie kosztów odszkodowania, do którego wypłacenia byłby zobowiązany geodeta, gdyby nie posiadał ubezpieczenia, a także zwrot kosztów zapobieżenia zwiększeniu się ewentualnej szkody, koszt rzeczoznawców ustalających okoliczności i rozmiary szkody, a także koszt obrony są-

dowej geodety. By zapobiec samouśpieniu przy wykonywaniu zawodu, ubezpieczenie wprowadza instytucję udziału własnego, która powinna mobilizować geodetę do wykonywania zawodu na określonym poziomie.

Należy też dodać, że obowiązek działania z należytą starannością i wykorzystaniem wiedzy technicznej nakłada na geodetów art. 42 ust. 3 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, dodając w art. 16 ust. 1, że szkody związane z wykonywaniem działalności geodezyjnej podlegają naprawieniu na zasadach określonych w kodeksie cywilnym.

Odpowiedzialność TUIR „WARTA” S.A. i jej ograniczenia

Odpowiedzialność ta, jak wyżej wspomniano, dotyczy okresu ubezpieczenia, rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy i opłaceniu składki. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód wyrządzonych przez geodetę umyślnie czy też osobom, z którymi jest powiązany rodzinnie lub kapitałowo (sytuacje najczęściej uzasadniające podejrzenie o chęć wyłudzenia odszkodowania w sytuacjach krytycznych). Wyłączono też odpowiedzialność poza granicami RP, ponieważ uprawnienia zawodowe zezwalają na prowadzenie działalności geodezyjnej na terenie naszego kraju. Inne wyłączenia tej odpowiedzialności wynikają z nieposiadania uprawnień zawodowych w dniu spowodowania szkody, zniszczenia upraw lub innych roślin, aczkolwiek prawo geodezyjne uprawnia geodetę do wejścia w razie potrzeby na cudzy grunt.

Zakres wyłączeń odpowiedzialności wynika ze swobody kształtowania umów po rozważeniu zagrożeń płynących z objęcia określonych działań ochroną ubezpieczeniową.

Pozostałe postanowienia OWU i SWU ukształtowane są na wzór określony w ustawodawstwie ubezpieczeniowym obowiązującym w naszym kraju.

Konstrukcja składki

Składka odpowiada wybranej przez geodetę przy zawieraniu umowy sumie gwarancyjnej. Konstrukcja składek jest dostosowana do potrzeb indywidualnego geodety posiadającego uprawnienia zawodowe, który ponosi odpowiedzialność za czyny własne lub osób, którym powierzył wykonanie czynności geodezyjnych.

Sytuacja komplikuje się nieco w przypadku, gdy geodeta nie prowadzi działalności samodzielnie, lecz jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę w innej firmie. Wówczas za jego czyny odpowiedzialny jest pracodawca, ale pracodawcy przysługuje później regres do wysokości trzymiesięcznych poborów pracownika. Ta sytuacja w niedługim czasie ulegnie diametralnej zmianie, ponieważ z kodeksu pracy zostanie usunięty zapis utrzymujący wyżej opisane ograniczenia działające na korzyść pracownika. Pracownik za swoje czyny będzie ponosił odpowiedzialność do wysokości wyrządzonej przez siebie szkody.

W przypadku podmiotów gospodarczych zatrudniających co najmniej 3 geodetów przewidujemy 25% zniżkę składki określonej dla każdego geodety.

Jednaki proponowane przez nas ubezpieczenie odpowiedzialności kontraktowej geodety powiązane z odrębnym ubezpieczeniem odpowiedzialności deliktowej może stanowić ciekawą propozycję ubezpieczeniową dla wszelkich przedsiębiorstw geodezyjnych.

TUIR „Warta” S.A.